

Životní prostředí – prostředí pro život

Potřebujeme informační rozcestník pro zefektivnění preventivní ochrany zemědělské půdy před vstupy rizikových látek?

Mgr. Jan Skála, Ph.D.

Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v. v. i.

Číslo a název projektu SS03010364 Systém na podporu rozhodování při hodnocení kvality půdy z hlediska obsahu rizikových látek v zemědělských půdách České republiky

Prioritní téma programu: ochrana vody, půdy, horninového prostředí a dalších přírodních zdrojů

Klíčová slova: indikátory kvality půdy, půdní znečištění, otevřený přístup k výzkumným datům

Z hlediska obsahu rizikových látek v půdě je nejlepším opatřením pro budoucnost zabránit dalším nadměrným vstupům rizikových látek do půdy. Ačkoliv ČR má nebývalé množství informací o hygienickém stavu půdy i komplexní legislativní nástroje ochrany zemědělské půdy, je poměrně složité získat ucelenou představu o tom, kde je žádoucí zvýšená ochrana půdy před dalšími vstupy. V rámci projektu se zabýváme tvorbou komplexního nástroje pro podporu rozhodování v oblasti ochrany půdy, který propojí unikátní data o obsazích rizikových látek (těžké kovy, perzistentní organické polutanty) s moderními nástroji prostorové analýzy dat, a tím poskytne podporu pro rozhodovací procesy ochrany půdy, jak na straně dotčených odpovědných subjektů ochrany ZPF, tak na straně dotčených aktérů (vlastníci, hospodařící subjekty, poradenské a zájmové skupiny, veřejnost). Veřejným zájmem je provádět rozhodnutí v oblasti ochrany ZPF na základě kvalitních a hodnověrných informací („evidence-based policy“). Existují oprávněné legislativní požadavky pro vstup rizikových látek do ZPF, jejichž naplnění lze ověřit pouze laboratorně. Použitím nejnovějších poznatků z oblasti digitálního mapování půd lze odstranit nejistoty na straně výběru vhodných ploch pro analytické ověření hygienického stavu. Naplnění cílů projektu poskytne na straně aktérů managementu půdy (vlastníci, hospodáři, poradenský sektor) nástroj pro optimalizaci výběru ploch vhodných z hlediska aplikací pomocných půdních látek (sedimenty, kaly, komposty, hnojiva) se synergickým ekonomickým dopadem – tj. nasměrování analytických ověření stavu půdy tam, kde existují předpoklady pro splnění indikátorů kvality půdy z hlediska obsahu rizikových látek. Na straně rozhodovacích subjektů na různých úrovních nástroj vytvoří objektivní datovou základnu umožňující srovnání analytických měření s regionálními hodnotami či posouzení předpokladů pro původ zvýšených obsahů, a tím kvalifikované rozhodování. Vytvoření otevřeného nástroje podpoří rozvoj znalostní a informační společnosti a přispěje k vyššímu standardu informačního zabezpečení z odborného i ekonomického hlediska, neboť jsou do oblasti laboratorního analytického sledování stavu půdy investovány soukromé (při managementu půdy a plnění legislativních podmínek) i veřejné prostředky (dlouhodobě programy sledování stavu půdy).